

SVALBARD

Opplev Svalbard på naturens premisser

Sysselmannen på Svalbard er regjeringens øverste representant på øygruppen. En av etatens viktigste oppgaver er forvaltning av Svalbards natur- og kulturmiljø.

Ta vare på Svalbard

Svalbard har en sterk tiltrekningskraft på mennesker fra hele verden. Den enorme villmarken lokker med store naturopplevelser, og de mange kulturminnene forteller om barske liv nær yttergrensen for det menneskelig mulige.

Sysselmannen ønsker at Svalbard skal være tilgjengelig for dem som søker den urørte naturen. Samtidig er det et mål å ta vare på miljøet. Av den grunn er ferdselen regulert, og en rekke verneområder er opprettet. Sysselmannen ønsker også at Svalbard skal oppleves på naturens premisser, og i det åpne landskapet kan tilrettelegging for besøkende virke forstyrrende. Du finner derfor ikke merkede stier og skilt, og få informasjonstavler er plassert i terrenget. Dette stiller høye krav til alle som ferdes på Svalbard, men vi tror det gir deg en rikere opplevelse av naturen.

En egen turistforskrift gjelder for Svalbard. Det er viktig at du setter deg inn i den og det øvrige regelverket som gjelder ferdsel og atferd på øygruppen. Denne brosjyren gir deg innblikk i de viktigste bestemmelsene, men vi gjør allerede her oppmerksom på at du må ta kontakt med Sysselmannen dersom du planlegger tur til de meldepliktige områdene (se kart s. 22-23).

Når du er i Longyearbyen, oppfordrer vi deg til å legge turen innom Svalbardporten hvor du kan få hjelp og svar på spørsmål du måtte ha. Der finner du både Svalbard Reiseliv (den lokale turistinformasjonen), Svalbard Museum og Sysselmannens miljøinformasjon.

Velkommen til Svalbard

Opplev Svalbard på naturens premisser

Rødsildre (Saxifraga oppositifolia)

*Atter fødes det en verden
- samme under år for år
Hans Engebretsen*

Svalbard - et av Europas siste villmarksområder

Øverst på den nordlige halvkule ligger øygruppen Svalbard, som er det lettest tilgjengelige høyarktiske området i verden. To tredjedeler av øyriket er dekket av is og snø.

På Svalbard er det store områder med nærmest urørt natur. De vernede landområdene utgjør ca. 40.000 km², som er omtrent på størrelse med Danmark. Motiv fra Nordvest-Spitsbergen nasjonalpark, Fjortende Julibreen ved Krossfjorden.

Foto: I. Gjertz

Storkobbe med unge

Svalbard er en del av kongeriket Norge. Sysselmannen på Svalbard er øverste myndighet for hele øygruppen. Etatens overordnede oppgave er å hevde norsk suverenitet og ivareta Norges rettigheter og plikter etter Svalbardtraktaten. I Svalbardtraktaten av 1920

heter det blant annet at Norge skal sikre bevaring og gjenopprettelse av plante- og dyrelivet på øygruppen. Svalbardmiljøloven av 15. juni 2001 med tilhørende forskrifter har bl.a. som formål å sikre bevaring av Svalbards sårbare naturmiljø og de mange verdifulle kulturminnene.

Svalbard er et av Europas siste tilnærmet urørte villmarksområder. Utenfor de få bosetningene er det store områder med uberørt natur. Det er ikke veiforbindelse mellom bosetningene.

Et overraskende rikt dyre- og planteliv har tilpasset seg de krevende arktiske forholdene. Naturen er sårbar, og selv små inngrep kan gi varige skader. Gjenveksten er meget langsom.

Foto: I. Gjertz

Flere steder er det relativt frodig og grønt, som her på Egdeøya.

Foto: I. Gjertz

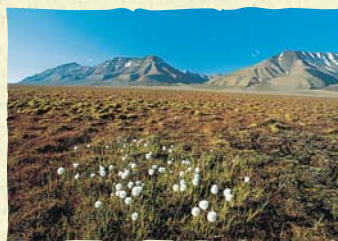

Foto: A. Børset

Adventdalen ved Longyearbyen

Arktisk ørken

Svalbard har et mildt klima sammenlignet med andre områder på samme breddegrad. Svært lite nedbør faller over øygruppen, og klimatypen kalles arktisk ørken. Middelttemperaturen i Longyearbyen er -4°C , gjennomsnittlig $+6^{\circ}\text{C}$ i juli og -16°C i januar. Det er

store klimatiske forskjeller mellom de ulike delene av øygruppen. Det varmeste og fuktigste klimaet finner vi på vestkysten av Spitsbergen. De forholdsvis høye temperaturene kommer blant annet av at området stadig tilføres milde luftstrømmer fra sør, og at Golfstrømmen året rundt frakter varmt havvann opp langs vestkysten.

Dessverre fører den store transporten av luft og vann fra sør også til at Svalbard er særlig utsatt for forurensing, f.eks. kvikksølv og PCB'er, fra industrien i Amerika, Europa og Asia.

Fascinerende geologi

Svalbard er et unikt geologisk område, der flere millioner år gamle bergarter kan sees med det blotte øyet i de karakteristiske stripene og lagdelingene i fjellene. De rike forekomstene av kull, som er millioner av år gamle fossile plantesterer, forteller at Svalbard har ligget på langt sørligere breddegrader i tidligere tider. Derfor kan du også finne flere hundre millioner år gamle fossiler på Svalbard - avtrykk av blant annet blader, blomster og sjødyr som ikke hører hjemme i et arktisk klima.

Copyright: Svalbard Samfunnsdrift

Store deler av våren og hele sommeren er det dagslys hele døgnet. Vinteren er til gjengjeld lang og mørk, og i Longyearbyen er det natt hele døgnet fra 14. november til 29. januar.

Turisme og reisevirksomhet på Svalbard

I tillegg til miljøvernlovgivningen har Svalbard en egen turistforskrift som har som formål å beskytte naturen, kulturminnene og de reisendes egen sikkerhet på øygruppen. Det er viktig å gjøre seg kjent med gjeldene regelverk når man skal ferdes på Svalbard.

Longyearbyen er den største bosetningen på Svalbard, og er det administrative senteret på øygruppen. Dersom du bare skal på tur i eller rundt Longyearbyen, har du ikke meldeplikt til Sysselmannen.

Foto: A. Bøiset

Blomstrandhamna

De aller fleste turister følger opplegg organisert av reisearrangører som har erfaring med og kunnskap om de spesielle forholdene på Svalbard. Reisearrangøren er ansvarlig for deltakernes sikkerhet og for at de overholder de bestemmelsene som skal sikre frem-

tidige generasjoners tilgang til de unike kulturminnene og den sårbare naturen. Deltar du i et slikt opplegg, er du også forsikret mot søk- og redningsutgifter ved eventuelle uhell. Longyearbyen har flere reisearrangører som tilbyr turer og opplegg over et bredt spekter.

Meldeplikt

Det er meldeplikt for ferdsel over store deler av Svalbard. Alle reisearrangører, enten de holder til i Longyearbyen eller er etablert andre steder, plikter

å melde fra på forhånd om sine aktiviteter på Svalbard. De må dessuten tegne egen søk- og redningsforsikring, uansett hvilket område de skal operere i. Dersom du *ikke* følger et opplegg kjøpt av en reisearrangør, må du melde fra til Sysselmannen hvis du skal inn i et meldepliktig område. Dette gjelder ferdsel både på land og til sjøs. (Se kart s. 22 og 23). Meldingen gjøres på eget skjema. Ta kontakt med Sysselmannen i god tid før turen skal starte. Alle som skal på tur på egenhånd i melde-

Foto: E. S. Ytre-Hauge

Foto: S. Hage

Skal du på tur i meldepliktige områder, må du melde fra til Sysselmannen og tegne egen søk- og retningsforsikring.

Etter hvert cruise må de melde fra om hvor mange som har vært i land, slik at Sysselmannen kan følge med i utviklingen av cruiseturismen. Sysselmannen foretar også kontroller av både cruiseskip, organiserte turopplegg og individuelle turister gjennom hele turistsesongen.

Foto: J. Gjertz

Magdalenefjorden på Nordvest-Spitsbergen er et av stedene på Svalbard som har mest besøk av cruiseturister om sommeren.

pliktige områder, må tegne egen søk- og retningsforsikring. Sysselmannen fastsetter forsikringssummen, og kan også i spesielle tilfeller nekte turopplegg som er svært risikable eller miljøbelastende. Nødpeilesender må medbringes.

Cruisetraffikk

Cruiseskip og andre turistfartøy må i god tid før hver sesong gi melding til Sysselmannen om planlagte seilinger og ilandstigninger på øygruppen.

Aktuelle lover og forskrifter Se www.sysselmannen.no

- Lov om miljøvern på Svalbard, 2001 (svalbardmiljøloven)
- Forskrift om ferdsel med motorkjøretøy i terrenget og om bruk av luftfartøy til turistformål, 2002 (motorferdselsforskriften)
- Forskrift om leiropphold, 2001 (leirforskriften)
- Forskrift om høsting på Svalbard, 2002 (høstingsforskriften)
- Forskrift om lokal regulering av jakt på svalbardrype og svalbardrein på Svalbard, 2003
- Forskrift om båndtvang for hund på Svalbard, 2002 (båndtvangsforskriften)
- Forskrift om miljøgifter, avfall og gebyrer for avløp og avfall på Svalbard, 2002 (forurensingsforskriften)
- Forskrifter for de ulike verneområdene på Svalbard (se kapittel "Svalbards verneområder")
- Forskrift om turisme og annen reisevirksomhet på Svalbard, 1991 (turistforskriften)

Hold Svalbard rent og urørt!

Du er velkommen til Arktis så lenge ingen kan se at du har vært her.

Nedbryting av avfall og forurensende stoffer går langsomt på Svalbard på grunn av lave temperaturer både sommer og vinter. Det nytter ikke å grave ned avfall og tro at det råtner. Isbjørn eller fjellrev henter frem det som graves ned, eller permafrosten presser avfallet opp igjen.

Foto: Ø. Lorentsen

Svalbard har en egen reinstamme som forekommer over hele øygruppen. Gevir med ståltråd eller tau er triste bevis på menneskelig virksomhet som har ført til en langsom død. Dette skjer med flere dyr hvert år.

Knust glass, blikkbokser osv. er skjæmmende og kan skade fugler og dyr. Svalbardreinen kan vikle geviret inn i wire og tau som ligger i terrenget. Flere svalbardrein dør hvert år en langsom og smertefull død på

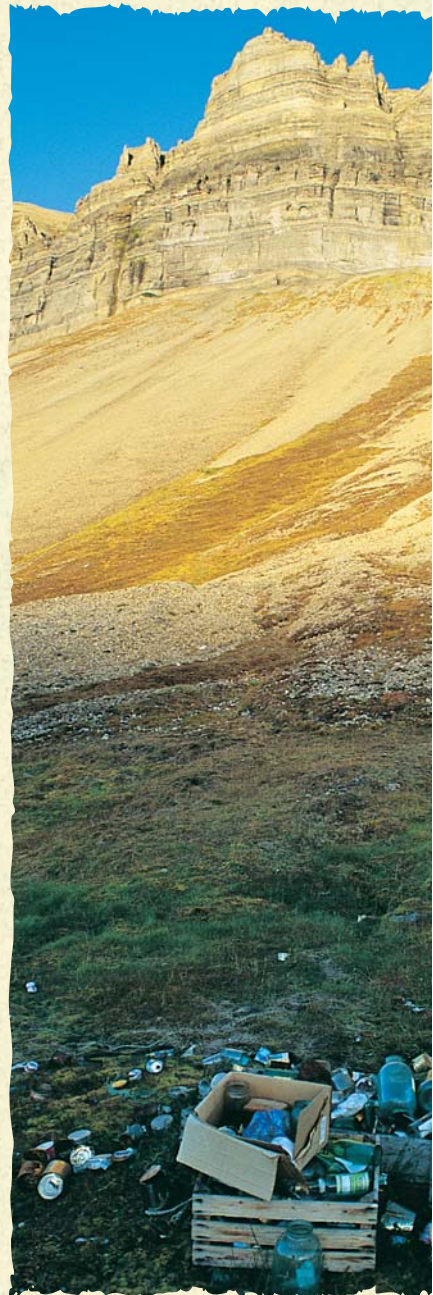
grunn av slike fremmedelementer i naturen.

La ikke vår tids søppel ligge igjen som skjæmmende visittkort i Svalbard-naturen. Tenk derfor over hvor du brenner bål, slik at dette ikke lager spor i terrenget. Rydd bålplassen etter deg, og ikke bygg varder eller bokstaver av stein eller drivved. Maling av navn osv. på steiner er uakseptabelt.

Langs Svalbards kyster finner du ofte gjenstander som synes å være søppel. Disse kan imidlertid være fredete kulturminner, og derfor skal du la dem være i fred.

Alt avfall skal tas med tilbake til bosetningene og leveres til avfallsmottak eller i søppelcontainer.

Det er forbudt å slippe ut avfall, kasserte gjenstander, olje eller andre giftige stoffer i sjøen.

I den storslagne arktiske naturen går nedbryting. Det er en selvfølge at det er forbudt å forsøple natleiroppholdet. Motiv fra Skansbukta.

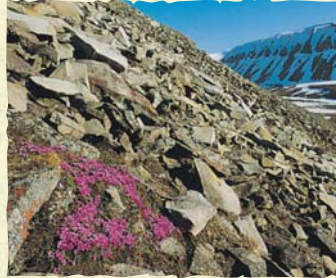

Foto.: A. Børset

Vegetasjonen i Arktis er sårbar, og jordoverflaten får varige skader dersom vi ikke opptrer varsomt når vi ferdes i naturen. Rødsildre (*Saxifraga oppositifolia*) er en av de vanligste plantene på Svalbard.

Kjøring i terrenget

Jordsmonnet på Svalbard er meget sårbart. Permafrost, tynt plantedekke og langsom gjenvækst gjør markoverflaten særlig utsatt for slitasje. Flere tiår etter kan man se stygge sår i bakken etter kjøring på bar mark. Frost, tining og erosjon

på grunn av vann forverrer skadene ytterligere. Det er svært viktig å forhindre at slike skader i det hele tatt oppstår. Vær derfor særlig forsiktig når du ferdes på tint mark, og unngå skader på vegetasjon og jordoverflate.

Vinterstid er det åpnet for kjøring med snøscooter på frossen og snødekt mark. For individuelle tilreisende er dette begrenset til området uten meldeplikt. Når man kjører snøscooter i terrenget skal man alltid vise særlig aktsomhet, både for ikke å skade terrenget, forstyrre dyrelivet eller forringe allmennhetens opplevelse av villmark.

Kjøring på bar mark er ikke tillatt!

Foto: T. Kjørnmet

Foto: O. Krohn

av avfall og fremmedelementer svært sakte. Uren og etterlate skjemmende spor etter

Kjøring utenom veiene setter varige spor i terrenget. Motiv fra Hollenderdalen.

Dyre- og planteliv

Dyr og planter på Svalbard har tilpasset seg de harde levekårene i Arktis. Øygruppen har et særpreget dyre- og fugleliv og en sparsom, men vakker flora.

Foto: I. Gjertz

Foto: I. Gjertz

Fugleliv

Som andre høyarktiske områder, har Svalbard få fugle- og dyrearter sammenliknet med mer tempererte strøk. Men selv om artsmangfoldet er beskjedent, er enkelte arter svært tallrike. Spesielt er alle sjøfuglene og de store fuglefjellene løynefallende. Polarlomvi hekker flere steder i kolonier på over 100.000 par. Her kan vi også best se det nære samspillet mellom livet i havet og livet på land. Organisk materiale fra havet blir brakt inn som mat til hekkkoloniene på land og omdannes til plantenæringsstoffer som gjør vegetasjonen grønn og frodig. Dette kommer igjen plantespisere, som gress og svalbardrein, til gode.

Alkekongen er den mest tallrike av fugleartene med over en million par. Den hekker i store kolonier i urer og klipper over hele øygruppen, men er spesielt tallrik langs vestkysten av Spitsbergen. Også i Longyear-dalen, ovenfor "Huset", kan du om sommeren se flokker med alkekonger fly med raske, svirrende vingeslag ut og inn fra hekkkolonien. Herfra kan

en høre en kraftig, kakkende lyd fra tusenvis av fugler.

Det finnes ikke tradisjonelle rovfugler på øygruppen, bortsett fra sporadiske besøk av snøugle og grønlandsjaktfalk. Dette skyldes trolig i hovedsak fraværet av naturlige smågnagerbestander. Rovfuglrollen ivaretas særlig av den store polarmåka, som lever av egg og unger fra andre fugler.

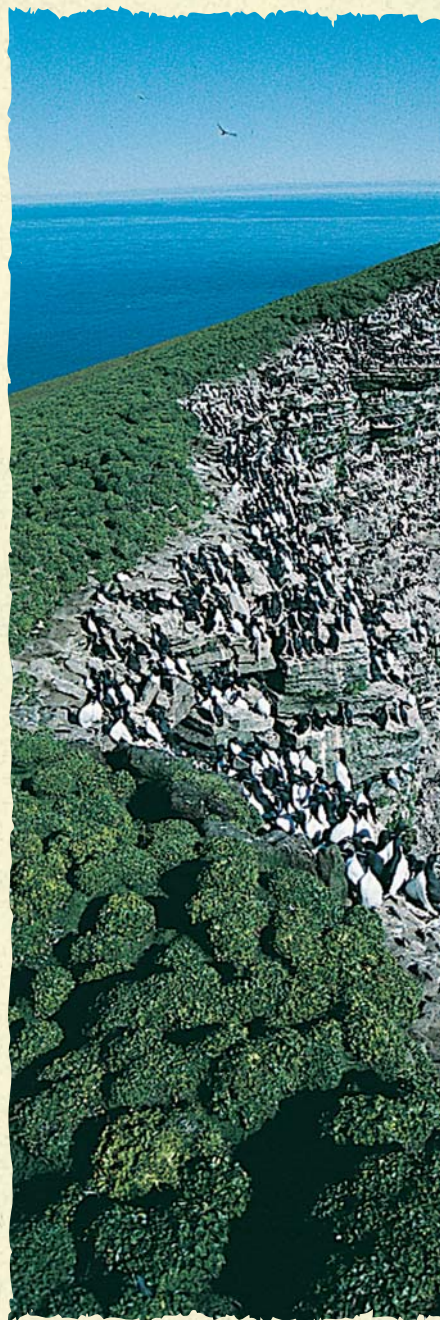

Foto: A. Børset

Svalbardreinen er unik for øygruppen og beiter også i bosetningene.

Også joene, med tjuvjo og storjo som de vanligste artene, lever som rovfugler på Svalbard.

Bortsett fra svalbardrypa, som holder til på øygruppa året rundt, er alle artene trekkfugler. Noen trekker ut i havet for vinteren, andre til land lenger sør. Det lengste trekket har rødnebbterna, som kan overvintre helt nede i Antarktis. Den minste trekkfuglen som krysser Barentshavet er den hardføre snøspurven. Med sine lerkelignende triller om våren er den Svalbards eneste sangfugl.

Polarlomvi hekker i store kolonier på tusenvis av og det er totalt ferdselsforbud i fuglereservatene i

Foto: V. Bakken

Landpattedyr

Av landpattedyr finner vi kun tre arter; svalbardrein, fjellrev og den innførte østmarkmusa. Isbjørn regnes som et marint pattedyr, og tilbringer det meste av livet ute i drivisen.

Den runde og kortbeinte svalbardreinen, er en egen underart av rein som vi ikke finner andre steder enn på Svalbard. Da Norge overtok suvereniteten over Svalbard i 1925, var svalbardreinen nærmest utryddet pga. jakt. Den ble straks fredet og har sakte, men sikkert økt i antall. I dag er minimum 10.000 rein spredt rundt på hele øygruppa, og det er åpnet for en kontrollert jakt i områder nær Longyearbyen.

Den vesle fjellreven er utrolig godt tilpasset det arktiske miljøet. Vinterpelsens isolerende evne er den høyeste som er målt hos noe pattedyr. Revene kan vandre over store avstander, både over land og langt ut i drivisen, på en evig jakt etter mat. Rev fra Svalbard er funnet så langt unna som på Novaja Semlja.

Foto: A. Børset

Fjellreven er en tallrik art, som med sin meget tette pels er godt skikket for det kalde klimaet i Arktis.

Sjøpattedyr

Sjøpattedyrene har satt og setter fortsatt sitt preg både på naturen og vår aktivitet. Arter som grønlandshval, hvalross og isbjørn har vært viktig for Svalbards fangsthistorie. Men rovdrift førte til at alle tre artene gikk tilbake i antall, og grønlandshval ble regnet som utryddet. Etter fredning er isbjørn og hvalross igjen vanlige arter på Svalbard, og er gode eksempler på forvaltningsvedtak som har gitt ønsket effekt.

Foto: V. Bakken

Alkekongen er den mest tallrike fuglen på Svalbard. Den hekker bl.a. i nærområdene rundt Longyearbyen.

par. Flere av hekkestedene for fugl er fredet, turistsesongen. Motiv fra Bjørnøya.

Foto: S. Aarvik

Polarflokk (*Polemonium boreale*) i Skansbukta.

Foto: V. Barcken

Ismåke

De to vanligste selartene er ringsel (snadd) og storkobbe. Langs vestkysten av Spitsbergen finner vi også en liten forekomst av verdens nordligste steinkobbebestand. Grønlandshvalen er kanskje for alltid utryddet fra Svalbards fjorder, mens arter som hvithval (kvitfisk) og vågehval ofte dukker opp.

Svalbardrøye

Svalbardrøye er den eneste ferskvannsfisken på Svalbard. Den finnes i vann og vassdrag over store deler av øygruppen, og er den laksefisken som lever lengst mot nord. Vi finner både stasjonære (lever bare i ferskvann) og anadrome (vandrør mellom hav og ferskvann) bestander. Røya er ekstremt godt tilpasset det kalde og forholdsvis næringsfattige miljøet den lever i. Selv i de aller nordligste vassdragene finner vi fisk på flere kilo.

Planteliv

Det milde klimaet, breddegraden tatt i betraktning, bidrar til at øygruppen har en rik blomsterflora med et relativt høyt antall arter. Rundt 170 arter er beskrevet i litteraturen. Skog finnes ikke - det nærmeste vi kommer er små vierarter, som polarvier og rynkevier, og noen få lokaliteter med dvergbjørk, som ruver noen centimeter over bakken. Floraen på Svalbard kan ved første øyekast virke grå og unnselig, men bøyer du deg ned og kikker etter, kan du oppleve betagende vakre blomster i mange former og farger. Det er ikke lov å plukke blomster på Svalbard.

Trusler

Dyr og planter har tilpasset seg et liv helt på grensen av det mulige i en barsk arktisk natur, og forstyrrelser og uansvarlig oppførsel fra mennesker kan lett få alvorlige følger. Det er for eksempel ikke tillatt å kjøre etter isbjørn og andre dyr med snøscooter.

Likeledes er det ulovlig å gå i land i fuglereservatene mellom 15. mai og 15. august. Selv når vi mener vi går frem med varsomhet, kan vår adferd føre til stor dødelighet for unger og egg.

Det er forbudt å forstyrre dyr og fugler unødig.

Langtransporter forurensning er en stor trussel for svalbardnaturen. Luft- og havstrømmer fører med seg menneskeskapte giftstoffer i større grad enn vi var klar over for få år siden. Disse stoffene går inn i og akkumuleres i næringskjedene i Arktis, og blir særlig alvorlig for de artene som er på toppen av næringskjedene, f.eks isbjørn, fjellrev og polarmåke. I isbjørn er det målt faretruende høye mengder PCB - så høyt at vi frykter det vil føre til redusert reproduksjonsevne og økt dødelighet.

Foto: D. Griffiths

Ærfuglen er den vanligste dykkanda på Svalbard.

Foto: J. Gjertz

Hvithval (kvitfisk) er vanlig ved Svalbard, og er et vakkert skue når de svømmer i flokk.

Jakt, fangst og ferskvannsfiske

Formålet med forvaltningen av Svalbards fauna er å opprettholde naturlig størrelse og struktur på de ville dyrestandene i deres opprinnelige utbredelsesområder. Dette innebærer at bestandene ikke skal påvirkes negativt av menneskelig inngripen gjennom f.eks. jakt eller fiske.

Alle arter av Svalbards fugler og pattedyr, samt svalbarddrøya, er i utgangspunktet fredet. Det er åpnet for jakt på seks fuglearter på Svalbard. Jakt på rein, fangst av fjellrev og garnfiske er forbeholdt fastboende. Alle som ønsker å jakte eller fiske må få utstedet jaktkort/fiskekort fra Syssemmannen.

Foto: A. Børset

Svalbardvalmue (Papaver dahlianum). Motiv fra Adventdalen mot Hiorthhamn.

Feltopphold på Svalbard

Feltopphold på Svalbard gir store naturopplevelser. Men du er ofte langt fra folk, og må være forberedt på å takle en tøff natur, et utfordrende klima, isbjørn og uventede situasjoner som kan oppstå.

Svalbard byr på rike muligheter for friluftsliv. Her fra Perriertoppen, øygruppens nest høyeste fjell.

Foto: Brynjulb Eide.

Klimaet kan være en av de største utfordringene ved feltopphold på Svalbard. Streng kulde vinterstid stiller store krav til utstyr og bekledning, og frostskeer oppstår lett dersom man er for dårlig kledd. Været kan skifte raskt, og vind, tåke, snøfokk og såkalt "blindeføre" kan gjøre det svært vanskelig å orientere seg. Lytt derfor til erfarne folk som kjenner Svalbard-naturen. Store deler av Svalbard er dekket av isbreer, og disse har mange og dype sprekker. Ferdsel over breene frarådes uten guiding av lokalkjente. Vis også stor forsiktighet ved ferdsel på havis.

Utstyr

Feltopphold på Svalbard forutsetter at du er godt utstyrt. Varme vindtette og vanntette klær er helt nødvendig, det samme er et solid telt, varm sovepose, nødutrustning,

førstehjelpsutstyr, våpen og skremmemidler for isbjørn. Skal du på lengre tur må du ha med nødpeilesender. Den kan brukes dersom det oppstår fare for liv eller helse. Du må også sørge for at noen vet hvor du skal og hvor lenge du blir borte. Dårlig vær og utstyrssvikt kan forårsake forsinkelser. Planlegg derfor med gode tidsmarginer.

Leirplass

Av hensyn til isbjørnfaren bør man velge en leirplass som gir

oversikt i alle retninger. Hold god avstand til sjøen da isbjørnen gjerne ferdes på isen eller i strandsonen. Tenk også på faren for steinsprang og skred ved valg av leirplass og vurder vindforholdene.

Dyr og sykdom

Rabies er påvist på Svalbard. Blant annet regnes fjellreven som potensiell smittebærer. Berør aldri levende eller selvdøde dyr. Si fra til Sysselmannen dersom du har møtt dyr med unormal oppførsel. Østmarkmusa er mellomvert for en bendelorm kalt *Echinococcus multilocularis*. Mennesker som får i seg parasittens egg kan bli alvorlig syke. Koking av drikkevann anbefales, særlig i områdene rundt bosettingene. Sopp bør forvelles.

Les mer om sikkerhet ved feltopphold i brosjyren "Sikkerhet på Svalbard" som du kan få hos Sysselmannen eller laste ned fra www.sysselmannen.no.

Telttur på Svalbard

Dersom du skal telte, må du sette deg inn i "Forskrift om leiropphold på Svalbard". Merk deg særlig følgende:

- Unngå skade på vegetasjonen
- Hold minimum hundre meter avstand til hytter og kulturminner
- Sørg for at det er hensiktsmessige midler for skremming og jaging av isbjørn i leiren
- Leirområdet bør sikres med snublebluss
- Mat, søppel og latrine bør oppbevares i god avstand fra oppholds- og sovetelt.
- Rydd teltplass og bålplass etter bruk

Isbjørnen

Husk at du er på besøk i den fredete isbjørnens rike, og at du er her på naturens premisser.

Foto: I. Gjeritz

Foto: I. Gjeritz

Isbjørnbestanden på Svalbard er totalfredet, og utgjør i dag omlag 3000 dyr. Hannbjørner blir ca. 2,5 meter lange og veier flere hundre kilo. Isbjørnen kan være svært farlig for mennesker. Hold avstand både for din og bjørnens skyld.

Isbjørnen er et av verdens største rovdyr. Isbjørnbestanden i Svalbard-området var i lang tid truet etter omfattende jakt, men etter at den ble totalfredet i 1973 har bestanden tatt seg opp igjen.

Det er forbudt å lokke til seg, forfølge eller ved annen aktiv handling oppsøke isbjørn slik at

den blir forstyrret eller det kan oppstå fare for mennesker eller isbjørn.

Å følge etter isbjørn på snøscooter er et eksempel på ulovlig og meget uansvarlig adferd, og straffes strengt. Isbjørnen blir raskt overopphetet og kan dø av stress.

De fleste isbjørner holder til i de østlige områdene av øyriket,

hvor det er lite besøk av mennesker. Når du er på Svalbard må du likevel være forberedt på at du kan møte isbjørn overalt hele året. Isbjørnen kan være svært farlig. Derfor bør du på forhånd tenke gjennom og planlegge egne handlinger, i tilfelle du skulle komme i en situasjon der isbjørnen er truende.

Forbered deg godt før du skal på tur

- Ha alltid med deg våpen og skremmemidler på turer utenfor bosetningene, men husk at *det er forbudt å bære ladd våpen i bosetningene.*

- Gjør deg kjent med våpenet før du legger ut på tur.

- Vær alltid oppmerksom og opphold deg på oversiktlige steder i terrenget. Dersom du ikke har de nødvendige skyteferdigheter, bør du ikke legge ut på tur på egenhånd utenfor bosetningene.

Vårt beste råd er at du deltar på organiserte turer med lokal reisearrangør eller leier egen lokalkjent guide. Guiden er ansvarlig for din sikkerhet, og skal alltid være tilstrekkelig bevæpnet.

Dersom du ser isbjørn, er dette viktig:

- Ikke gå nærmere. Trekk deg rolig unna
- Dersom bjørnen har sett deg og kommer mot deg, og du ikke kan komme unna, skal du bråke og brøle, og skyte varselskudd
- Dersom bjørnen er så nær og så truende at du må skyte, skal du skyte for å drepe
- Du har rett til å forsvare deg, men husk at ethvert skudd mot en isbjørn blir etterforsket.

Svalbards historie

- råvarer til Europa gjennom 400 år

På Svalbard har det vært utvunnet råvarer med verdi i det europeiske stormarkedet siden Willem Barentsz oppdaget øygruppen i 1596.

Krossøya i Murchinsonfjorden - rester etter russisk fangststasjon. I bakgrunnen vises ett av de to russekorsene som fortsatt står. Russetuftene er lette å kjenne på biter av rød murstein fra den åpne grua. Mellom hjørnestolpene har det vært torvisolerte plankevegger. Vi kjenner rundt 100 russiske fangststasjoner - med knapt 40 fundamenter fra ødelagte russekors.

Foto: A. Børset

Hvalrossbein fra slakteplass på Moffen.

Svalbard har en særegen historie. Menneskene har bare unntaksvis kunnet støtte seg til generasjoners oppsamlede erfaring om de barske levevilkårene. Historien er preget av tragiske hendelser, og graver er det vanligste kultur-

minnet. Når man beskriver Svalbards historie, er det vanlig å dele den i epoker knyttet til ulike typer ressursutnyttning.

Den internasjonale hvalfangsten

foregikk fra rundt år 1600 og gjennom hele 1700-tallet, og var motivert av gode priser på spekkolje, hvalbarder og hvalrosstann. Det var i første rekke nederlandske, britiske og tyske ekspedisjoner som deltok, og

fangsten var gjerne organisert i selskaper av stor nasjonal betydning. På det meste var mer enn 300 skuter i virksomhet. På slutten av 1600-tallet hadde den nederlandske fangsten alene et omfang på 150-250 skuter, som årlig fangstet mellom 750 og 1250 hval. Hvalrossens liggeplasser ble raskt til slakteplasser, og grønlandshvalen ble til slutt utryddet i dette farvannet.

Den russiske fangsten

fra 1700 til 1850 var først og fremst basert på hvalrossprodukter (hvalrossstann, spekkolje, hvalrosshud), pelsverk (isbjørn, rev) og dun, som ble omsatt i pomorenes omfangsrike marked. I tillegg ble det fangstet rein, sel, fugl og egg,

Den norske fangsten

ble intensivert da russerne reduserte sin virksomhet rundt 1850, og var i stor grad knyttet til de samme produktene som russisk fangst. Fra slutten av 1800-tallet var overvintring vanlig.

Fangstmennene hadde en variert årssyklus; Rev og bjørn

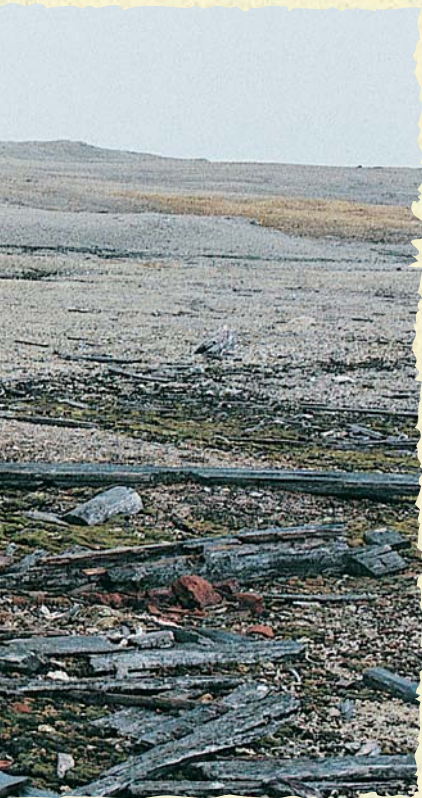

Foto: L. Roll

Foto: H.B. Bjørck

Russiske graver fra 1700-tallet på den store fangststasjonen i Trygghamna, ytterst i Isfjorden. Mange graver er åpnet og tømt, men omfanget av slik respektløs suvenirjakt har heldigvis blitt mindre.

ikke minst til eget matforråd. En rekke større og mindre fangststasjoner ble etablert, mange med helårig drift. Den fylldige vinterpelsen til isbjørn og rev var attraktiv, og en viktig motivasjon for overvintring. På mange stasjoner er det spor etter ulike håndverk som tyder på at russerne nyttet tiden til å foredle råvarene til verdifulle handelsvarer.

Foto: A. Børset

Hytte fra den norske overvintringsfangsten, Skansbukta, Billefjorden.

Det er mange spor etter hvalfangsten langs Svalbards kyster, spesielt fra den tidligste fasen da fangsten var knyttet til landstasjoner. Det er registrert rundt 50 slike hvalstasjoner med hustuffer, spekkovner, beinrester og gravplasser.

Foto: A. Børset

Rester etter spekkovner i Smeerenburg på Nordvest-Spitsbergen. Brent kull og størknet hvalolje blandet med grus viser omrisset av grytene der oljen ble kokt ut av spekket.

ble fangstet på vinteren, da pelsen var av best kvalitet. Om våren jaktet man sel, samtidig som pelsverk ble klargjort for salg til sommeren. Fuglefangst og sanking av egg og dun foregikk om sommeren - om høsten var rype og rein viktige byttedyr. Fangstmennene fartet over store områder og benyttet et nettverk av fangsthytter.

Selv om mye av fangsten var til eget forbruk, måtte fangstmennene selge pelsverk, dun og reinkjøtt for å skaffe penger til nødvendige

Fredheim i Sassenalen, hovedstasjon for den legendariske fangstmannen Hilmar Nøis. Alle de rundt 100 hyttene vi kjenner fra norsk fangst er spennende møter med en nær, men fremmedartet fortid. De fleste er forlengst ødelagt, men noen er i god stand. I et fåtall bor fortsatt fangstfolk. Sysselmannen har laget et eget informasjonshefte om Fredheim.

forsyninger fra fastlandet: Mel og rosiner, salt og parafin, verktøy, våpen og ammunisjon, en ny ovn eller en båt, og kanskje litt enkel luksus. Det fortelles at fangstmannen Georg Bjørnnes kjøpte en årgang gamle aviser, for hver morgen å kunne lese en "ny", nøyaktig ett år gammel avis.

På det meste overvintret et 50-talls fangstfolk, som gjorde dype innhogg i viltbestandene. Dette skyldtes blant annet inn-

føringen av selvskuddet som innebar at isbjørnen stakk hodet inn i en kasse hvor det var festet et åte. Når isbjørnen berørte åtet utløste det et dødelig skudd som traff dyret i hodet. Fangstmåten innebar en effektivisering som gikk langt utover bestandens tålegrense. I løpet av sine år på Svalbard felte fangstmannen Henri Rudi omkring 750 isbjørn, med 115 isbjørn som årsbeste.

Tunheim, Bjørnøya.

Foto: H.B. Bjørck

Foto: H.B. Bjørck

“produktene” var av begrenset nytte i isødet, men fikk stor verdi i de vitenskapelige miljøene i Europa. Resultatene hadde stor betydning for forståelsen av globale problemstillinger som havstrømmer, geologisk historie, jordklodens eksakte form, arktiske dyr og planter og deres tilpasningsevne, nordlys, globalt klima, isbreer og landformer.

Ekspedisjonene hadde mange ganger “doble mål”. Utad var de vitenskapelige målsettingene fokusert. Men ekspedisjonsledere, deltakere og sponsorer var gjerne like motivert ut fra hensynet til nasjonal og personlig prestisje. Arktis bød på rike muligheter for oppmerksomhet. Her var spillerom for heltemot og bragder - gjerninger som ble nasjonale symboler og personlig status ved hjemkomsten - enten en var død eller levende.

Foto: A. Kjersheim

Amundsens fortoyingsmast for luftskipet “Norge” i Ny-Ålesund. Herfra startet verdens første ferd over Nordpolen i 1926. De 35 anleggene som har fått betegnelsen “ekspedisjonsminner” er blant noen av de mest berømte kulturminnene på Svalbard.

Vitenskapelige ekspedisjoner

er en viktig del av Svalbards historie fra 1830 og fremover. Helt fra oppdagelsen i 1596 hadde man kartlagt landskap og farvann, seilingsruter og fangstressurser. Fra rundt 1830-årene startet en serie med nøye planlagte ekspedisjoner, som samlet og systematiserte vitenskapelige data fra det ytterste området i den kjente verden. Også disse

Foto: T. Klærnet

Taubanen i Longyearbyen.

Bergverksdriften

Kullet på Svalbard hadde lenge vært kjent, men utvinningen kom først i gang rundt 1900. Da ga det nyindustrialiserte Europa en god pris for kull. Geologisk kartlegging gjorde at også andre typer forekomster ble vurdert som interessante.

Foto: H.B. Bjørck

Hvilende kullvogner, Tunheim på Bjørnøya. Kostnadene ved demontering og frakt var ofte større enn verdien av maskiner og utstyr - og mye er levnet til en stille tilværelse som kulturminne på Svalbard.

Det var kortvarig drift på fosfor, gull, sink, bly, kobber, gips og marmor. Svalbard var fremdeles ingenmannsland, og starten var kaotisk. Mange tapte store penger på vaklevarne industrieventyr. Det var kostbare innkjøp og frakt av utstyr, mannskap og proviant, bygging av hus og anlegg. Ofte luktet det konkurs før boret var satt i fjellet.

I dag står husrestene der med tomme vinduer, og naturen tar tilbake sine gamle tomter. Gjenrodde veistubber, urørlige taubaner, avsporede vogner, trilleborer, tønner og jernskrap i alle tenkelige former ligger spredt rundt anleggene. Det er mange synsinntrykk, men utrolig stille. Mange av områdene for tidligere industrieventyr fremstår i dag som spøkelsesbyer hvor tiden stoppet da den siste arbeidsdagen tok slutt.

Fredete kulturminner

Svalbardmiljøloven slår fast at alle spor etter menneskelig virksomhet fra før 1946 er fredet.

Foto: S. Hagg

I dag er kulldriften fortsatt en viktig næring, både for russerne i Barentsburg og for nordmennene i Longyearbyen og Sveagruva. Taubanesentralen er det mest iøynefallende eksempel på kulturminner fra vår egen tids gruvedrift i Longyearbyen.

I fredningen inngår alle bygninger og husrester, tufter, gruveanlegg og andre konstruksjoner fra 1945 eller tidligere. Fredet uavhengig av alder er alle menneskegraver, kors, gravmarkeringer og skjelett- og beinrester i og på markover-flaten. Det samme gjelder slakteplasser for hvalross, hval og selvkudd for isbjørn med skjelettrester.

Alle løse gjenstander fra 1945 eller tidligere er også fredet, for eksempel redskaper, patronshylser, glass og spiker.

Løse kulturminner kan se ut som avfall, men de har stor historisk verdi. Mer enn selve bygningsrestene forteller de om folks hverdag, gjøremål og metoder, hvor folk kom fra og hvordan de levde.

Sårbare skatter

Kulturminnene er godt bevarte i det kalde og tørre klimaet. Jordsmonnet er tynt, og selv de eldste spor ligger i dagen. Svalbards kulturmiljø blir derfor opplevelsrike møter med fortiden, men samtidig sårbare

for uvettig adferd fra ivrige besøkende. I uvitenhet blir spekkovner tråkket ned, steiner på gamle graver flyttes og mindre gjenstander ødelegges. Noen stikker saker i vesker og lommer. En bukseknapp eller et slitt knivblad som forteller sin historie utenfor den gamle fangststasjonen, fratas sin verdi når de fjernes fra sin sammenheng. Årlig besøker titusener kulturminnene, og slik smånasking får raskt et katastrofalt volum. Slik adferd er selvsagt forbudt.

Ødeleggelse eller fjerning av både faste og løse kulturminner er straffbart, og vil medføre betydelige bøter. Fredningen omfatter også en sikringssone på 100 meter fra kulturminnets ytterkant. Her er det ikke tillatt å slå leir eller brenne bål, eller på annen måte etterlate seg noen spor etter besøket.

Foto: H.B. Bjerck

Russetuft fra Trygghamna i Isfjorden. Noen har moret seg med å fortelle at det forlatte huset fortsatt er "OPEN", og brukt gamle gulbbord til å fyre bål med i fjæra. Slik adferd ødelegger opplevelsesverdi og kildeverdi i skjøre kulturmiljø - og tåles ikke.

Foto: H.B. Bjerck

Sårbare kulturminner på Chermiside-øya, Nordaustlandet. Rullestein på stranda former sentrale navn i Svalbards ekspedisjonshistorie: RAN - H.PALME - JÄDERIN - 1898, den svenske gradmålingsekspedisjonens fartøy, skipets kaptein og ekspedisjonslederen, som beviste at jordkloden er flattrykt ved polene. På samme strand er navnene til de russiske isbryterne som deltok i søket etter luftskipet ITALIA i 1928. Frem til 1996 fantes et hakekors fra 1939 - som noen har ryddet sammen til steinrøysa i bakgrunnen.

Miljøkriminalitet

Det unike miljøet i Arktis stiller strenge krav til alle som ferdes her. Sørg for at du ikke uforvarende blir miljøkriminell på Svalbard.

Øya Moffen er et naturreservat, og det er strengt forbudt å gå ferdes for nært eller gå i land mellom 15. mai og 15. september. Turistene viste frem dette bildet av seg selv etter et besøk på øya, og Sysselmannen etterforsket saken. Besøket resulterte i en bot på kr 45.000.

Stortinget har vedtatt at Svalbard skal fremstå som et av de best forvaltede villmarksområder i verden. Den sårbare naturen og det arktiske dyrelivet har marginale levevilkår, og en streng forvaltning av naturmiljøet på Svalbard er derfor helt nødvendig. Et rikt utvalg av kulturminner er verdifulle vitnesbyrd fra tidligere tiders virksomheter under vanskelige forhold, og det er svært viktig at vi bevarer denne kulturarven også for fremtiden.

En turistsbåt la igjen sitt visittkort ved å male båtens navn og dato for besøket på en stein i Virgohamna, en meget viktig lokalitet med uerstattelige kulturminner. Sysselmannen etterforsket saken og båtens kaptein måtte betale både bot og erstatning for fjerning av malingen på tilsammen kr 40.000.

Til sammen 185 mennesker er gravlagt i gravområdet på Ytre Norskøya. Gravene stammer fra hvalfangsperioden på 1600-tallet. En turistgruppe åpnet en av gravene, og denne respektløse handlingen resulterte i etterforskning og 20.000 kroner i bot.

Sett deg inn i miljøvernlovgivningen for Svalbard. Flere straffesaker, der turister er etterforsket og har fått bøter for uvetting adferd, viser at mange ikke er klar over hvilke forpliktelser de har når de ferdes på øygruppen. Du må kjenne til regler om bl.a. motorisert ferdsel på land og til sjøs, om fredete kulturminner og dyreliv, og du må søke informasjon dersom du er i tvil.

Sysselmannens beslaglagte bilde

Foto: H.B. Bjerck

Foto: H.B. Bjerck

Svalbard, den nordligste delen av Norge, ligger mellom 74° og 35° østlig lengde.

Bjørnøya

Ferdelsrestriksjoner

Kong Karls Land - forbud mot ferdsel ut til 500 meter fra land hele året.

Moffen - forbud mot ferdsel ut til 300 meter fra land 15. mai - 15. september.

Fuglereservatene - forbud mot ferdsel ut til 300 meter fra land 15. mai - 15. august.

Bjørnøya sør - forbud mot ferdsel 1. april - 31. august, forbudssone en nautisk mil fra land for båter over 40 fot.

Bjørnøya nord - forbud mot ferdsel 15. juni - 31. august.

Virgohamna - forbud mot ferdsel. Særskilt tillatelse med vilkår fås ved henvendelse til Sysselmannen på Svalbard.

• Nasjonalpark

• Naturreservat

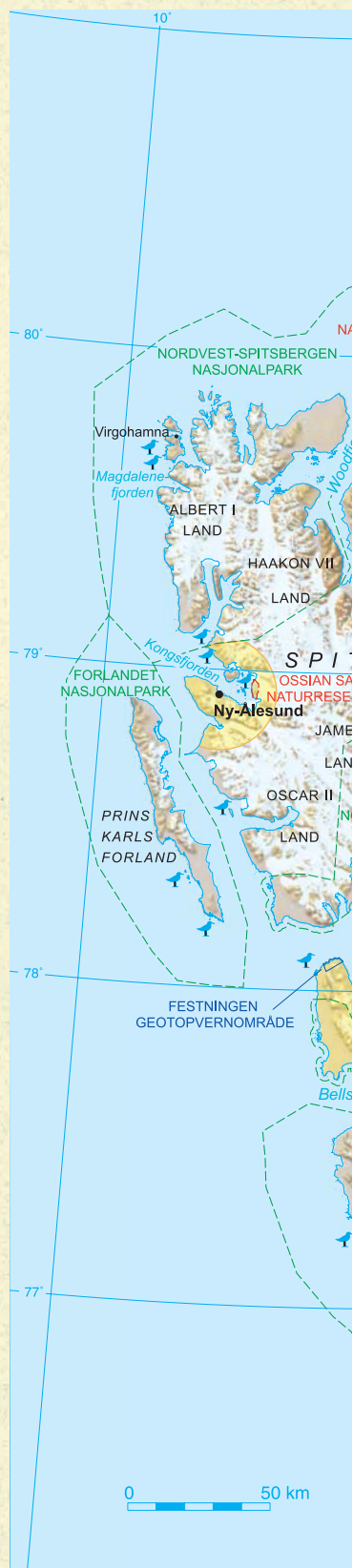

• Fuglereservat

• Turområde hvor det ikke er meldeplikt. I tillegg kommer fjordområdene som er nærmere angitt i turisforskriften § 7.

Kartet er utarbeidet av Cartographica as med grunnlagsdata fra Norsk Polarinstitutt.

Svalbards verneområder

Verneområdene på Svalbard er opprettet for å bevare øygruppens særpreg og skjønnhet slik at også fremtidens generasjoner kan få oppleve den unike polarnaturen.

Hvalrossen er igjen en tallrik art på Svalbard, men arten er fortsatt totalfredet. Den har liggeplasser flere steder i de vernede områdene, men noen ganger kommer enkelte dyr helt inntil bosetningene med drivisen. Det er forbudt å forstyrre hvalrossen unødig.

Foto: V. Bakken

Teist - en av de vanligste artene på Svalbard.

De store verneområdene lengst fra Longyearbyen ble opprettet i 1973. Disse domineres av is, snø og karrige arealer. I 2002 og 2003 ble øyene Bjørnøya og Hopen vernet. I 2003 ble i tillegg deler av de mest produktive områdene av Svalbard vernet. I 2005 ble Indre Wijdefjorden nasjonalpark opprettet.

Store deler av Svalbard - ca. 65% - er verneområder. Landarealet tilsvarer ca. 40.000 km²

- et område på størrelse med Danmark.

Kartet på s. 22 og 23 viser Svalbards verneområder.

Det er lov å ferdes på ski, til fots om med båt i verneområdene på Svalbard, unntatt i noen få områder hvor det er ferdselsforbud. Reglene for motorisert ferdsel, fossilplukking, jakt og fiske er forskjellige fra område til område.

Verneforskriftene for de

Fjellsmelle (*Silene acaulis*)

Foto: I. Gjertz

enkelte områdene finner du på www.sysselmannen.no

Nasjonalparkene

er større uberørte eller i det vesentligste uberørte områder med verdi for forskning og opplevelse av Svalbards natur- og kulturarv. Her skal ikke igangsettes virksomhet som varig kan påvirke landskap eller naturmiljø.

Foto: I. Gjertz

Verneområdene er en særlig verdifull naturarv som Stortinget har bestemt at skal forvaltes strengt. Hit har du tilgang til store områder på ski, til fots og med båt, men motorisert ferdsel tillates ikke. Motiv fra Fjortende Julibreen i Nordvest-Spitsbergen nasjonalpark.

Nordvest-Spitsbergen nasjonalpark

1973 - 3.683 km². Området har et storslaget alpint landskap og tallrike sjøfuglkolonier. Her finnes flere hvalfangststasjoner og gravfelt fra 1600-tallet (f.eks. Smeerenburg) og rester etter flere store ekspedisjoner, bl.a. Andreés forsøk på å nå Nordpolen med luftballong i 1897 (Virgohamna).

Forlandet nasjonalpark

1973 - 616 km². Landskapet på den langstrakte øya varierer mellom strandflater, høye fjelltopper og mange små isbreer. Her finnes sjøfuglkolonier, viktige hekkeplasser for ærfugl og gjess og liggeplasser for hvalross. Øya har verdens nordligste bestand av steinkobbe.

Sør-Spitsbergen nasjonalpark

1973 - 5.029 km². Nasjonalparken har et variert og svært alpint arktisk landskap. Fuglelivet er rikt, med flere sjøfuglkolonier og viktige hekkeplasser for ærfugl og hvitkinngås. I Hornsund har Polen en permanent bemannet forskningsstasjon.

Nordenskiöld Land nasjonalpark

2003 - 1.207 km². Her finnes Svalbards største sammenhengende arealer med frodig vegetasjon. Reindalen har store våtmarksområder som er viktige fugleområder, spesielt Stormyra. Dette gjelder også Nordenskiöldkysten, som i tillegg har store sjøfuglkolonier i Ingeborgfjellet.

Sassen-Bünsow Land nasjonalpark

2003 - 1.157 km². Området har store vegetasjonsdekte arealer, våtmarker som er viktige fuglebiotoper og sjøfuglkolonier. Tempelfjorden er et viktige område for ringsel. Templet er et karakteristisk landskapselement. Fredheim var hovedstasjonen til den kjente fangstmannen Hilmar Nøis.

Nordre Isfjorden nasjonalpark

2003 - 2.050 km². Her er store arealer med frodig og artsrik vegetasjon. De store strandflatene (Boheman- og Erdmannflya og Daudmannsøyra) er viktige biotoper for vadefugl, gjess og ender. Området har flere større sjøfuglkolonier.

Indre Wijdefjorden nasjonalpark

2005 - 745 km². Område med høyarktisk steppervegetasjon; en vegetasjonstype som ikke er kjent fra andre steder i euro-peisk Arktis. Her vokser flere sjeldne plantearter. Wijdefjorden har gradienter i det marine miljøet fra den ytterste vide fjordmunningen, via en terskel, et kaldtvannsbasseng og til en brefront innerst i fjorden.

Naturreservatene

er uberørte eller tilnærmet uberørte områder. Her skal ikke igangsettes virksomhet som kan påvirke landskap eller naturmiljø. Bestemmelsene er strengere i naturreservatene enn i nasjonalparkene.

Nordaust-Svalbard naturreservat

1973 - 18.660 km². Området har et storslagent landskap bl.a. med de største isbreene på Svalbard. Naturreservatet har viktige hekkelokaliteter for sjøfugl og gjess, liggeplasser for hvalross og leveområder for isbjørn.

Kong Karls Land er et av de viktigste yngleområdet for isbjørn på Svalbard. Derfor er det *ferdselsforbud her hele året*. Forbudet gjelder all ferdsel på

Sørkapp i Sør-Spitsbergen nasjonalpark.

øyene og på sjøen i en avstand på minst 500 m fra land eller skjær, og overflyging under 500 m.

Søraust-Svalbard naturreservat

1973 - 6.399 km². En stor bestand svalbardrein holder til i området. Isbjørnen er også tallrik, særlig om vinteren. Naturreservatet har en rekke liggeplasser for hvalross og viktige hekkeplasser for flere fuglearter, bl.a. ringgås.

Moffen naturreservat

1983 - 5 km². Den lille grusøya er en svært viktig hvileplass for hvalross og et viktig hekkeområde for fugler. Verneområdet omfatter øya og en sjøsone på 300 m fra land eller skjær.

Fra 15. mai til 15. september er all ferdsel på og rundt Moffen forbudt.

Forbudet omfatter også ferdsel på sjøen og flyging under 500 m.o.h.

Ossian Sars

2003 - 12 km². Området har frodig vegetasjon, med flere sjeldne plantearter. Det er lov å ferdes til fots i området, men ikke tillatt å slå opp telt.

Hopen naturreservat

2003 - 46 km². Øya er et svært viktig hi-, trekk- og næringsområde for isbjørn og har store sjøfuglkolonier.

Bjørnøya naturreservat

2002 - 177 km². I sør har øya et stor-slagent landskap med klippekyst og store sjøfuglkolonier (fuglelfjell). Øya er et viktig rasteområde for trek-kende fugl til/fra det øvrige Svalbard. Det finnes tallrike vann med svalbardrøye.

Fra 1. april til og med 31. august er det ferdelsforbud i noen områder på sørspissen av øya. Forbudet gjelder også på havet ut til 1 nm for båter som er større enn 40 fot. Fra 15. juni til og med 31. august er det heller ikke tillatt å ferdes i et område nordøst på øya (Laksvatnet/ Kalven/Lomvatnet.)

Fuglereservatene

1973. Det er 15 fuglereservater på Svalbard. Nesten alle ligger på holmer eller små øyer langs vestkysten av Spitsbergen. Formålet med fuglereservatene er å verne de viktigste hekkeplassene for ærfugl, hvitkinngås og ringgås.

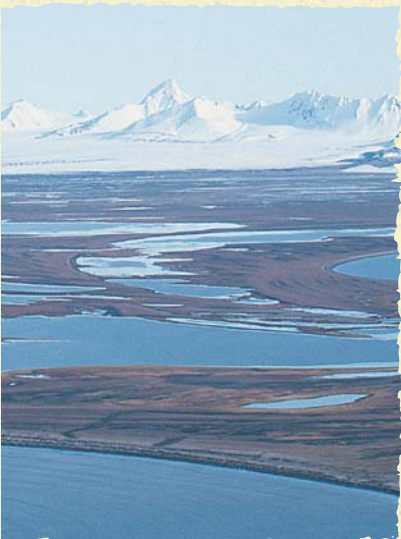

Foto: I. Gjertz

Disse artene søker hekkeplasser på holmer og skjær som ikke er omgitt av is om sommeren og som dermed ikke er tilgjengelige for rev. Det er få slike steder på Svalbard, og derfor kan konsentrasjonen av hekkende fugler bli store.

Det er ferdselsforbud i fuglereservatene fra 15. mai til 15. august.

I denne perioden er all ferdsel til lands og til vanns i reservatene forbudt. Fuglereservatene omfatter også havet omkring øyene ut til 300 meter fra land eller skjær.

Geotopvernområder

er områder for vern av viktige eller særpregete geologiske forekomster.

Festningen geotopvernområde

2003 - 14 km². I det kjente Festningsprofilet har man se en geologisk lagrekke som er avsatt gjennom flere hundre millioner år (karbon/tertiær). Her finnes også fossile spor av fortidsøgler.

Mer informasjon:
www.sysselmannen.no

Legger du ut på tur på egenhånd, bør du være godt skikket og trent til opphold i den arktiske naturen og det tøffe klimaet. Motiv fra Edgeøya.

Foto: I. Gjertz

Første utgave av brosjyren er produsert av Miljøverndepartementet. Den er revidert og utvidet av Sysselmannen på Svalbard. Foto forside: Flyfoto av Svalbard, Fjellanger-Widerøe. Foto bakside: Ian Gjertz.

Kartgrunnlag: Norsk Polarinstittutt. Grafisk design: Point of view reklamebyrå. Produksjon: Peder Norbye Grafisk as, Tromsø.

*Flere eksemplarer av denne publikasjonen kan bestilles fra:
Sysselmannen på Svalbard, N-9171 Longyearbyen. Tlf. 79 02 43 00. Faks 79 02 11 66.
E-post: firmapost@sysselmannen.no*

Brosjyren er utgitt i samarbeid med Svalbard Reiseliv.

Andre brosjyrer i denne serien: «Hiorthhamn», «Villa Fredheim», «Virgohamna», «Gravneset/Smeerenburg», «Isfjorden». Heftene er til salgs blant annet hos Svalbard Reiseliv og hos Sysselmannen.

*ISBN-nr. 82-9150-07-0.
Longyearbyen 2006.*

4. utgave.

SYSSELMANNEN PÅ SVALBARD

N-9171 LONGYEARBYEN

www.syssemmannen.no

*«Der stiger et land av den drivende is med jøkler og
blånende fjell i dis, det drømmer i kjølig sommer-
nattsol ved grensen av selve den frysende pol»*

Helge Ingstad

